

Riigikantselei
riigikantselei@riigikantselei.ee

Meie 08.04.2025 nr 1.1-11/1367-2

**Maksuseaduste muutmise eelnõud
593 SE, 594 SE, 595 SE, 596 SE, 597 SE ja 607 SE**

Austatud riigisekretär

Esitame ettepaneku Vabariigi Valitsuse seisukoha kujundamiseks seaduseelnõude 593, 594, 595, 596, 597 ja 607 suhtes.

Eelnõude sisuks on mitmesugused maksulangetused, sealhulgas kahel viimasel aastal kehtestatud maksumuudatuste tagasipööramine.

Rahandusministeerium ei toeta algatatud eelnõusid eelkõige põhjusel, et need toovad kaasa eelarvetulude languse, milleks katteallikaid välja pakutud ei ole või ei ole need adekvaatsed. Kaitsekulude täiendav finantseerimine on praeguses julgeolekukorras möödapääsmatu ja vajadus selleks pikaajaline. Vajadus maksutulude järele kaalub üles majanduskasvu lühiajalise ja väikesemahulise pidurduse. Majandus kohaneb uute, mõõdukalt kasvanud maksumääradega peatselt.

Allpool lähemalt eelnõudest:

593 SE (Käibemaksuseaduse muutmise seaduse eelnõu) näeb ette, et „Käibemaksumäär on 5 protsenti toiduainetel (sh. kartul, puu- ja köögivili).“ Seletuskirjas väidetakse, et käibemaksu laekumine riigieelarvesse seetõttu suureneks. Samasisulise eelnõu (539 SE) algatas EKRE fraktsioon 2024. a lõpus. Vabariigi Valitsuse toetust eelnõu ei leidnud. Toona esitatud põhjused on asjakohased ka nüüd: määralangetus ei suurenda eelarvetulu, vaid vastupidi, vähendab seda kuni 400 miljonit eurot aastas. Puudub igasugune kindlus, et soodusmäär kandub üle toiduainete hinda, kuid kui see piiratud mahu siiski juhtub, võidavad sellest eelkõige jõukamad tarbijad. Ka on soodustused keerulised administreerida.

594 SE (Alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seaduse ja käibemaksuseaduse muutmise seaduse eelnõu) näeb ette kütuste käibemaksumäära vähendamise 5%-le ja enamike vedel- ja gaasiliste kütuste aktsiisimäärade vähendamise Euroopa Liidu miinimummääradeni. Kütustele (v.a. maagaas) käibemaksu soodusmäära rakendamist ei luba käibemaksudirektiiv. Ka kaotaksime sellest maksutululu ca 34 miljonit eurot aastas, mis omakorda kahvatub aktsiisilangest tuleneva eelarvemiinuse (üle 200 m euro aastas) kõrval. Seletuskirjas põhjendatakse maksulangetust lähiminevikus tõusnud kütusehindadega, mis aga ei ole tõsi – viimasel kolmel aastal on nii vedel- kui gaasiliste kütuste hinnatase kas langenud või püsinud samal tasemel. Lisaks kerkivad ka siin juba mainitud küsimused maksulangetuse mõjust hinnale.

595 SE (Julgeolekumaksu kehtetuks tunnistamise seaduse eelnõu) ja **607 SE (Maksurahu kehtestamise seaduse eelnõu)** eesmärgiks on „osutada abikäsi valitsuskoalitsioonile“, et tühistada „ebaõiglased“ ja „läbipaistmatud“ maksutõusud. Rahandusministeerium tänab abikäe eest, kuid lükkab selle siiski tagasi. Julgustame eelnõude autoreid tutvuma julgeolekumaksu seaduse menetluse materjalidega – maksu vajalikkust ja mõjusid on seal piisava põhjalikkusega käsitletud.

Siiski on viimatised geopoliitilised arengud maailmas kinnitanud arusaama, et kaitsekulude finantseerimiseks ei piisa tähtajalisest julgeolekumaksust, vaid vajalik on pikaajaline, stabiilne eelarvetulu. Seetõttu on koalitsiooni uus koosseis otsustanud, et ühiskonna vajadusi teenib paremini nii tulu- kui käibemaksu määra lihtviisiline ja tähtajatu tõus 24%-ni. Esialgse hinnangu kohaselt vähendab see tulumaksu laekumist ca 230 miljonit eurot aastas, kuid vähemkindlustatud maksumaksjad jäävad maksutõusust sisuliselt puutumata, sest tulumaksule – erinevalt julgeolekumaksust – rakendub ka maksuvaba tulu. Mis puudutab ettevõtlust ja majanduskasvu, siis hoogustab seda ettevõtete jooksvast maksustamisest loobumine.

Eelnõu 595 algatajate mured leiavad seeläbi olulist leevendust – maksumaksjate olukord paraneb. Paranemisele aitab kaasa ka ühtse maksuvaba tulu laiendamine kõigile maksumaksjatele, mis tõstab ostujõudu ja elavdab tarbimist. Seetõttu pole võimalik nõustuda ka Maksurahu kehtestamise seaduse eelnõu teise ettepanekuga: jätta jõusse kehtiv kahaneva maksuvaba tulu arvestus.

596 SE (Käibemaksuseaduse muutmise seaduse eelnõu) langetab kehtiva 22%-lise käibemaksu määra 20%-ni. Kahjuks pole esitatud mingeid ettepanekuid selle kohta, millega asendada puudujääv 260 miljonit eurot maksutulu, ja kuidas tagada maksulangevuse tarbijahindadesse edasi kandumine.

597 SE (Tulumaksuseaduse muutmise seaduse eelnõu) langetab 20%-ni nii füüsilise isiku kui mitteresidendi tulumaksu määra. Seletuskirja kohaselt kompenseerib maksutulu kaotuse tarbimismaksude suurem laekumine. Paraku pole see juba puhtmatemaatiliselt võimalik, sest kui ka iga säästetud tulumaksueuro suunatakse tagasi tarbimisse (mis on ebatõenäoline), laekub sellelt tagasi käibemaksu maksimaalselt 24%. Sestap jätab määralangevus eelarvesse ca 200 miljoni euro suuruse augu.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Jürgen Ligi
rahandusminister

Erle Kõomets 5885 1335
Erle.Koomets@fin.ee